

Становище
на професор, доктор на философските науки
по шифър 05.01.13 „Философия на културата, политиката,
правото и икономиката“, д-р по история
Нако Райнов Стефанов, СУ „Св. Климент Охридски“

Относно: Дисертационния труд за присъждане на образователна и научна степен “Доктор” на тема „Трансформации в геополитиката и нови методи, и практики на геополитически прогнози“ в професионално направление 2.3. Философия, подготвен от Вихра Иванова Павлова

Докторантката Вихра Иванова Павлова предлага за становище дисертационен труд на тема „Трансформации в геополитиката и нови методи, и практики на геополитически прогнози“, както и Автореферат към разработката. Дисертацията има следната структура: Увод; Глава първа: Завръщането на геополитиката при прехода от монополярен към многополярен свят; Глава втора: Типология и методи на съвременните геополитически прогнози; Глава трета: Водещи глобални тенденции; Заключение; Литература.

Цялата работа е с обем 218 стандартни машинописни страници. Авторефератът, който повтаря структурата на дисертационния труд е с обем 38 с. Към разработката има списък на използвани документи и извори, както и на научна литература с около 300 източника.

Трудът е посветен на важни и изключително актуални теми. От една страна е развитието на „геополитиката“ разбрана не като отделна научна дисциплина, а като „система от науки“ за обществото (социална наука), за която дисертантът използва термина „фундаментална геополитика“. От друга практическо приложение на дадената системата от знания, наречена „практическа геополитика“. От трета страна е важният инструмент на „фундаменталната геополитика“, чрез който тя допринася за развитието на „практическата геополитика“ – геополитическата прогноза демонстрирана чрез нейните различни методи, подходи и модели.

В увода докторантът заявява, че дисертационният труд има четири главни цели:

1. Да анализира и обясни действителните причини за завръщането на геополитиката;
2. Да покаже как се трансформира последната и какъв е характерът на тези трансформации;
3. Да отграничи практическата геополитика от фундаменталната, както и методите и практиките на прогнозиране в двете. Да покаже и обясни разликите между старата и нова методология, защитавайки предимствата на втората;
4. Да съпостави изведените глобални тенденции в прогнози както на практическата, така и на фундаменталната геополитика.“¹

¹ Вж. дисертацията с.б.

Тези цели се постигат чрез редица задачи, структурирани в основните глави на разработката. В първата глава са разгледани важни моменти, свързани с фундаменталната геополитика – нейното „завръщане“ в обществения дискурс в глобален план след края на „Студената война“. Даденият обзор е направен по професионален начин, което прави чест на дисертанта. Авторът на разработката Вихра Павлова запознава заинтересуваната аудитория със сложността на темата, свързана с миналото и с настоящето както на „фундаменталната геополитика“, така и на практическата геополитика.

Във втората глава е направен обстоен анализ на геополитическата прогностика като типология, методи, подходи, модели и практики във водещи геополитически центрове на Запад. По наше мнение в работата тази тема е разкрита на високо равнище, което определено прави чест на докторанта.

Несъмнено ключова роля в дисертационния труд играе третата глава, която е своеобразен синтез от фундаменталната и практическата геополитики. Фокусирана е върху глобалните тенденции в съвременната епоха. Работата в тази си част импонира с широтата на погледа, която придава увереност в достоверността на изводите.

Дисертацията като цяло впечатлява със задълбочения подход, съчетаващ различни платформи на разглеждане на повдигнатата проблематика. В дисертацията и автореферата дисертантът Вихра Иванова Павлова се изявява като многоформатен специалист, на който, обаче, не са чужди и тясноспециализирани подходи.

В обобщение може да се каже следното:

- Дисертационната работа се характеризира с богат обзорец преглед на важни моменти в развитието на геополитиката като система от науки. Този преглед е прекрасен фундамент, който позволява по-нататък с лекота да се борави с материала. Важно предимство е достъпният и добър език, както и организацията на труда;
- Несъмнено ключов интерес представляват тези части на изследването, които от една страна са фокусирани върху анализа на геополитическите прогнози както в тяхните „фундаментални“, така и практически параметри и ракурси. А от друга страна са разработваните виждания за бъдещите геополитически тенденции в една по-близка или по-далечна перспектива;
- При такава комплексна тема несъмнено не може да се говори, че всичко е идеално. Съществуват моменти, имащи нужда от прецизиране на оценки и изводи.

Накрая ще подчертаем, че дисертантката Вихра Иванова Павлова е подготвила завършено научно изследване, отговарящо на изискванията за присъждане на научна и образователна степен „доктор“. В тази връзка ще предложим на уважаемото жури да препоръча даденият труд да бъде издаден като монография.

14.05.2018 г.
Гр.София

Професор, доктор на философските науки,
д-р по история Нако Райнов Стефанов